یادداشت

ائتلاف سوخته اوپک

مهدی عرب‌صادق، تحلیلگر انرژی: جهانِ پساجنگ، شباهت غریبی به یک خانه‌تکانی بزرگ پیدا کرده است. در این هیاهو، همه اثاثیه کهنه را از خانه بیرون می‌ریزند تا جایی برای مبل‌های نو باز شود. امارات متحده عربی، همان همسایه‌ای که تا دیروز عکس‌های خانوادگی اوپک را قاب می‌کرد، حالا با یک «اعلامیه استقلال ابوظبی» از قیمومیت ریاض، پس از ۵۹ سال عضویت، از این سازمان خارج شده است و به دنبال معماری جدیدی برای آینده خود می‌گردد. اوپک، این باشگاه ۶۰ساله که روزگاری نبض اقتصاد جهانی در دستانش بود، اکنون به چنان ضعفی دچار شده که نه می‌تواند قیمت‌ها را کنترل کند و نه عرضه را تضمین. در چنین بستری، یک پرسش راهبردی از اعماق تحولات میدانی و دیپلماتیک سر برمی‌آورد: آیا وقت آن نرسیده که ایران نیز صندلی خود را از این اتاق در حال فروریختن بردارد و با چین و روسیه، «اتاق جدید» را بنا کند؟ و اگر آری، این معماری نوین انرژی بر کدام ستون‌ها استوار خواهد بود؟ پاسخ به این پرسش را نه در هیاهوی تیترهای خبری که در چهار زلزله راهبردی باید جست‌وجو کرد که هم‌زمان نظم کهنه انرژی را به لرزه درآورده‌اند. زلزله نخست، مرگ تدریجی «اوپک عربستانی» است. خروج امارات از این سازمان، صرفا یک تغییر عضویت ساده نبود؛ بلکه یک «شوک ژئوپلیتیکی» به ساختاری بود که ۶۰ سال بر پایه کنترل متمرکز عرضه استوار مانده بود. امارات پس از سرمایه‌گذاری ۱۵۰ میلیارد دلاری برای توسعه ظرفیت تولید خود به نزدیک پنج میلیون بشکه در روز، دیگر تاب تحمل سهمیه‌های تحمیلی از سوی ریاض را نداشت. ابوظبی به جهان نشان داد در دنیای جدید، منافع ملی بر وفاداری‌های کهنه می‌چربد. این یعنی «نظم سعودی» در بازار نفت در حال فروپاشی است و این دقیقا همان چیزی است که ایرانِ تحت تحریم، برای مانور بیشتر به آن نیاز دارد. زلزله دوم، شکست راهبردی «محاصره» به‌مثابه یک سلاح تعیین‌کننده است. آمریکا با گسیل‌داشتن ناوگان پنجم خود به خلیج فارس، تصور می‌کرد می‌تواند شیرهای نفت ایران را برای همیشه ببندد. اما واقعیت میدانی، روایتی دیگر دارد. ایران با وجود این محاصره دریایی بی‌سابقه، همچنان روزانه ۱.۴ میلیون بشکه نفت صادر می‌کند. این یعنی «ناوگان سایه» ایران، مسیرهای زمینی و مهم‌تر از همه، اراده سیاسی برای دورزدن محاصره، عملا پرهزینه‌ترین پروژه دریایی تاریخ معاصر را به یک «نمایش پرهزینه» تبدیل کرده است. واشینگتن فهمید نمی‌توان ایران را با محاصره از بازار انرژی حذف کرد و این یعنی بزرگ‌ترین برگ برنده تحریم‌ها برای همیشه سوخته است. زلزله سوم، تبدیل‌شدن روسیه تحریم‌شده به «ضربه‌گیر» غیرمنتظره بازار جهانی انرژی است. درحالی‌که انتظار می‌رفت مسکو در کنار تهران تحت فشار باشد، صادرات گاز طبیعی مایع (LNG) روسیه در سال ۲۰۲۶ به رکورد بی‌سابقه ۱۳.۴ میلیون تن رسیده و سهم این کشور از بازار جهانی LNG به ۸.۴ درصد افزایش یافته است. صادرات نفت خام و میعانات روسیه نیز با ۲.۲ درصد افزایش به ۹۱.۳ میلیون تن رسیده که بالاترین رقم از سال ۲۰۲۳ تاکنون است. این یعنی کرملین از دل بحرانی که برای فلج‌کردن ایران طراحی شده بود، کوه‌هایی از طلا ساخته است. این حقیقت تلخ برای واشینگتن، نشان می‌دهد دوران «تحریم‌های یکجانبه» به سر آمده و جهان چندقطبی، راه‌های دورزدنش را به‌خوبی آموخته است. و اما زلزله چهارم، که شاید مهم‌ترین آنها باشد: تثبیت «محور تهران-مسکو-پکن» به عنوان یک واقعیت ژئوپلیتیکی جدید. این محور، دیگر یک شعار دیپلماتیک یا یک تفاهم‌نامه روی کاغذ نیست.

یادداشت کامل را در سایت شرق بخوانید

گزارش

جهش تولید گاز در دولت چهاردهم

راهبری پتروپارس در کلیدی‌ترین فاز پارس جنوبی

تولید گاز فاز ۱۱ پارس جنوبی که در دولت چهاردهم از حدود ۴۱۰ به حدود ۸۴۰ میلیون فوت مکعب استاندارد در روز رسیده بود، با تکمیل و راه‌اندازی چاه یازدهم، این فاز در آستانه عبور از ۹۱۰ میلیون فوت مکعب استاندارد در روز قرار می‌گیرد. به گفته مدیرعامل این گروه، پتروپارس به عنوان یکی از شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نفت قرار است کمتر از چهار هفته آینده، سه حلقه چاه جدید وارد مدار کند که این اتفاق منجر به تقویت پایداری تولید و تأمین انرژی خواهد شد. به گزارش روابط عمومی و امور بین‌الملل گروه پتروپارس، دکتر حمیدرضا ثقفی، مدیرعامل گروه پتروپارس از افزایش ظرفیت تولید در فاز ۱۱ پارس جنوبی و پیشرفت هم‌زمان عملیات اجرائی در این پروژه خبر داد و گفت: «با تکمیل و راه‌اندازی چاه یازدهم، تولید گاز این فاز در آستانه عبور از ۹۱۰ میلیون فوت مکعب استاندارد در روز قرار دارد». دکتر ثقفی با اشاره به روند افزایش تولید در فاز ۱۱ گفت: «تولید گاز در این فاز از ابتدای دولت چهاردهم که حدود ۴۱۰ میلیون فوت مکعب استاندارد در روز بود، اکنون به حدود ۸۴۰ میلیون فوت مکعب استاندارد در روز رسیده است و با ورود چاه یازدهم به مدار، پیش‌بینی می‌کنیم تولید از مرز ۹۱۰ میلیون فوت مکعب استاندارد در روز عبور کند». مدیرعامل گروه پتروپارس همچنین از برنامه کوتاه‌مدت این مجموعه برای افزایش تولید در دیگر پروژه‌های فعال خبر داد و افزود: «ظرف کمتر از چهار هفته آینده، سه حلقه چاه جدید در پروژه‌های فعال گروه پتروپارس در خلیج فارس وارد مدار تولید خواهد شد». به گفته دکتر ثقفی، این اقدام در ادامه برنامه‌های توسعه‌ای این گروه در میدان مشترک پارس جنوبی انجام می‌شود که نیمی از گاز کشور از آن تأمین می‌شود و افزایش تولید در آن، نقش مستقیمی در پایداری شبکه گاز کشور خواهد داشت. مدیرعامل گروه پتروپارس در ادامه تأکید کرد: «عملیات حفاری در پروژه‌های گروه پتروپارس در ماه‌های گذشته، حتی در دوره جنگ و هم‌زمان با محدودیت‌های عملیاتی و دشواری‌های پشتیبانی، ادامه داشته است». مدیرعامل گروه پتروپارس اظهار داشت: «پس از آتش‌بس نیز بازگشت به مدار فعالیت با سرعت انجام شد و نخستین دکل‌های حفاری دریایی که پس از این وقفه‌ها دوباره در خلیج فارس به کار گرفته شدند، در پروژه‌های این گروه فعال شدند. همچنین آخرین دکل دریایی که تا پنجم فروردین ۱۴۰۵ به عملیات حفاری در خلیج فارس ادامه می‌داد، در پروژه فاز ۱۱ پارس جنوبی مستقر بوده است». دکتر ثقفی با اشاره به اینکه در بخش فراساحل فاز ۱۱ نیز عملیات نصب جکت با موفقیت انجام شده است، بیان کرد: «این سازه پس از بارگیری، مهاربندی و انتقال، در موقعیت تعیین‌شده در بستر خلیج فارس نصب شده و اکنون عملیات شمع‌کوبی برای تثبیت نهایی آن در حال انجام است. هم‌زمان، ساخت عرشه این بخش از پروژه نیز در یارد ایزوایکو با پیشرفت قابل توجهی ادامه دارد». علی ندیران، مدیر طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی در گروه پتروپارس نیز با اشاره به روند پیشرفت کار گفت: «نتایج اخیر پروژه، حاصل هماهنگی مستمر میان بخش‌های اجرائی، فنی و مدیریتی است». او افزود: «حمایت و هماهنگی در سطح مدیریت ارشد گروه و تلاش شبانه‌روزی همکاران در بخش‌های حفاری، بهره‌برداری، مهندسی و پیمانکاران اجرائی، نقش مهمی در حفظ تداوم عملیات و پیشرفت پروژه در شرایط پیچیده عملیاتی داشته است». ندیران در ادامه با تأکید بر اینکه توسعه فاز ۱۱ و افزایش تولید از این فاز، بخشی از برنامه کلان صنعت نفت برای تقویت برداشت از میدان مشترک پارس جنوبی است، بیان کرد: «این میدان راهبردی سهم اصلی را در تأمین گاز کشور بر عهده دارد و هر گام در توسعه آن، افزون بر اثرگذاری بر تراز تولید، بر امنیت انرژی و پایداری تأمین گاز نیز اثر مستقیم دارد». دکتر حمیدرضا ثقفی، مدیرعامل گروه پتروپارس در پایان تأکید کرد این دستاوردها حاصل همکاری نزدیک کارفرما، پیمانکاران، تیم‌های اجرائی و حمایت مجموعه صنعت نفت کشور است و نشان می‌دهد مسیر توسعه افزایش تولید گاز کشور با قدرت ادامه خواهد داشت.

تأثیر یک دهه تحریم بر بازار کار ایران که موجب فشار بیشتر بر کارگران فقیرتر شده است

زخم تحریم بر تن کارگران

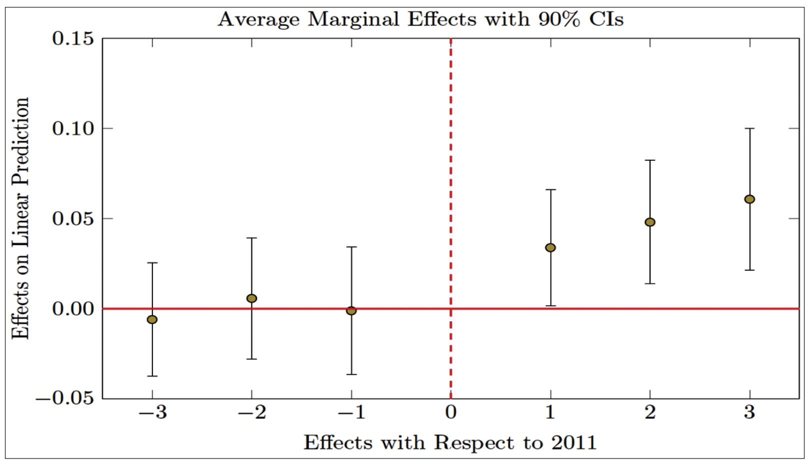

تفاوت‌های تخمینی در نرخ‌های غیررسمی در صنایعی که بیشتر در معرض تجارت بین‌المللی بوده‌اند در مقابل صنایعی که کمتر در معرض تجارت بین‌المللی بوده‌اند، قبل و بعد از تحریم‌ها

امیررضا انگجی: تحریم‌های اقتصادی به ابزاری رایج در سیاست خارجی تبدیل شده‌اند که به عنوان جایگزینی غیرخشونت‌آمیز برای مداخله نظامی ترویج می‌شوند. با این حال، تأثیرات آنها بر بازارهای کار همچنان ناشناخته است. این گزارش با بررسی اقتصاد ایران پس از تحریم‌های بین‌المللی اعمال‌شده در سال ۲۰۱۲، بررسی می‌کند چگونه شوک‌های ناگهانی منفی در دسترسی به بازار جهانی، بر بازتخصیص کارگران بین مشاغل غیررسمی و رسمی، قطع بیمه و افت کیفیت نیروی کار تأثیر می‌گذارد. در یک جمله پس از تحریم‌ها، کارگران در صنایعی که قبل از تحریم‌ها بیشتر در معرض تجارت بین‌المللی بودند، در مقایسه با کارگران در صنایع کمتر در معرض، افزایش قابل توجهی در اشتغال غیررسمی (به صورت تبدیل‌شدن به نیروی کار بدون بیمه) را تجربه کردند. این امر نقش اشتغال غیررسمی را به عنوان یک ضربه‌گیر در جذب شوک‌های اقتصادی خارجی برجسته می‌کند و نشان می‌دهد چگونه این امر در بلندمدت به بحران صندوق‌های بازنشستگی، کاهش درآمد مالیاتی دولت و کاهش بهره‌وری نیروی کار می‌انجامد.

بازار کار به وقت جدایی از اقتصاد جهانی

اثرات تحریم‌های اقتصادی بر بازار کار و بازتخصیص نیروی کار از بخش رسمی به سمت اشتغال غیررسمی یکی از موضوعات مهم در اقتصاد توسعه است. اشتغال غیررسمی بخش عمده‌ای از بازار کار کشورهای در حال توسعه را تشکیل می‌دهد. بر اساس تخمین‌های موجود، درصد بالایی از اشتغال در کشورهای با درآمد پایین به بنگاه‌های کوچک، خانگی و غیررسمی اختصاص دارد که بهره‌وری بسیار پایین‌تری نسبت به بخش رسمی دارند. شکاف بهره‌وری میان بنگاه‌های رسمی و غیررسمی توضیح می‌دهد چرا کشورهای دارای سهم بزرگ‌تر از اشتغال غیررسمی، به طور سیستماتیک با سطوح پایین‌تری از توسعه اقتصادی مواجه هستند. در این میان، بخش غیررسمی معمولا به عنوان یک شبکه ایمنی یا ضربه‌گیر اقتصادی عمل می‌کند؛ به‌ویژه هنگامی که اقتصاد با یک شوک منفی شدید مواجه می‌شود، این بخش تمایل دارد کارگران اخراج‌شده یا آسیب‌دیده از شوک را جذب کند و مانع از بیکاری مطلق آنان شود. با این حال، انتقال نیروی کار به سمت بنگاه‌هایی با بهره‌وری پایین و پایبندی کم به قوانین مالیاتی در نهایت به کاهش رفاه کل جامعه منجر خواهد شد. شوک‌های ناگهانی و شدید به دسترسی بازار، مانند شوک‌های ناشی از اعمال تحریم‌های اقتصادی بین‌المللی، بستر و انگیزه‌های قدرتمندی را برای بنگاه‌ها و کارگران ایجاد می‌کنند تا فعالیت‌های خود را به سمت اقتصاد سایه و بخش غیررسمی سوق دهند. تحریم‌های اقتصادی از طرق مختلفی بر اقتصاد کلان و ساختار بازار کار کشور هدف تأثیر می‌گذارند. شواهد تجربی و مطالعات پیشین نشان می‌دهند تحریم‌ها باعث کاهش رشد تولید ناخالص داخلی، افت تجارت بین‌المللی، کاهش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، افزایش فقر و نابرابری و همچنین اثرات مخرب بر سرمایه انسانی، عملکرد بنگاه‌ها و اشتغال رسمی می‌شوند. با وجود ادبیات گسترده در زمینه اثرات تحریم‌ها بر متغیرهای کلان، چگونگی اثرگذاری این ابزارهای سیاست خارجی بر احتمال رشد اشتغال در بخش غیررسمی کمتر مورد بررسی دقیق تجربی قرار گرفته است که علت اصلی آن، محدودیت‌های داده‌ای در سنجش اشتغال غیررسمی و دشواری تفکیک اثر تحریم‌ها از سایر شوک‌های هم‌زمان، مانند درگیری‌های نظامی، است. یکی از بهترین موارد برای مطالعه این پدیده، تحریم‌های بی‌سابقه و گسترده‌ای است که در سال ۲۰۱۲ علیه سیستم مالی و تجاری ایران اعمال شد. این دوره تحریمی به دلیل ماهیت ناگهانی، ابعاد وسیع و نبود تعارضات و جنگ هم‌زمان در بستر داخلی، یک آزمایش طبیعی ایدئال را برای سنجش چگونگی بازتخصیص نیروی کار فراهم می‌کند. بررسی دقیق این تحریم‌ها نشان می‌دهد پیش از سال ۲۰۱۲، محدودیت‌های بین‌المللی عمدتا هدفمند، محدود و متمرکز بر اشخاص یا شرکت‌های خاص مرتبط با برنامه‌های نظامی یا هسته‌ای بودند. اما در اواخر سال ۲۰۱۱ و ابتدای سال ۲۰۱۲، رژیم جدیدی از تحریم‌ها توسط ایالات متحده و اتحادیه اروپا وضع شد که کل اقتصاد را هدف گرفت. ایالات متحده، بخش مالی را به عنوان یک حوزه اصلی نگرانی از بابت پول‌شویی معرفی و محدودیت‌های سختی را علیه بانک مرکزی اعمال کرد که هرگونه همکاری مؤسسات مالی خارجی با بانک مرکزی یا سایر مؤسسات مالی داخلی را ممنوع می‌کرد. این تحریم‌های ثانویه مستقیما بر صادرات نفت تأثیر گذاشتند، زیرا بانک‌های مرکزی خارجی فعال در خرید و فروش نفت را نیز با جریمه و ممنوعیت مواجه می‌کرد. به طور هم‌زمان، اتحادیه اروپا به عنوان یکی از بزرگ‌ترین شرکای تجاری، تحریم‌های خود را به‌شدت گسترش داد و با اعمال تحریم نفتی، واردات، خرید و حمل‌ونقل نفت خام و محصولات پتروشیمی را ممنوع و دارایی‌های بانک مرکزی را مسدود کرد. در گامی فراتر و کاملا غیرمنتظره، کل سیستم مالی از دسترسی به خدمات سوئیفت محروم شد تا سیستم بانکی عملا فلج شود و امکان فعالیت در بازارهای بین‌المللی از بین برود. واکنش‌های اقتصادی به این تحریم‌های مالی و تجاری بسیار سریع و عمیق بود. نرخ ارز به‌شدت تضعیف شد و ارزش پول ملی در سال ۲۰۱۲ سقوط کرد. فعالیت‌های اقتصادی به‌شدت منقبض شد؛ به طوری که تولید ناخالص داخلی بدون نفت در سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ رشد منفی را تجربه کرد. صادرات نفت به نصف کاهش یافت و تراز حساب جاری با افت شدید مواجه شد. اگرچه ذخایر ارزی قابل توجهی به دلیل قیمت‌های بالای نفت در سال‌های قبل انباشته شده بود، اما به دلیل تحریم‌های مالی شدید، دسترسی به این ذخایر به‌شدت محدود شد. این شوک‌های چندبعدی مستقیما بر الگوهای تجارت خارجی بخش صنعت و تولید اثر گذاشتند. نرخ نفوذ واردات کالاهای صنعتی، پس از سال ۲۰۱۲ روند کاهشی شدیدی را طی کرد و از ارقام بالا در سال‌های قبل به سطوح بسیار پایینی در سال ۲۰۱۴ رسید. در مقابل، سهم صادرات صنعتی به دلیل کاهش شدید ارزش پول ملی تا حدودی افزایش یافت، اگرچه ناهمگونی بالایی میان صنایع مختلف وجود داشت؛ به طوری که صنایع تولید ماشین‌آلات کمترین سهم صادرات و بالاترین وابستگی به واردات را داشتند، در حالی که صنایعی مانند فرش و فرآوری محصولات غذایی رفتاری متفاوت نشان می‌دادند. برای درک اینکه چگونه این تغییرات تجاری بر ساختار بازار کار اثر گذاشتند، تعریف و سنجش دقیق اشتغال غیررسمی اهمیت کلیدی دارد. بر اساس استانداردهای بین‌المللی کار، یک شغل زمانی غیررسمی تلقی می‌شود که رابطه استخدامی آن مشمول قوانین کار ملی، مالیات بر درآمد، حفاظت‌های اجتماعی یا مزایای شغلی قانونی نباشد. بر این اساس، معیار اصلی عدم برخورداری کارگر از پوشش بیمه تأمین اجتماعی (اشتغال بدون ثبت رسمی) است. بررسی الگوهای زمانی در بخش صنعت نشان می‌دهد با وجود یک روند نزولی بلندمدت در سهم اشتغال غیررسمی، پس از اعمال تحریم‌ها در سال ۲۰۱۲، رفتارهای کاملا متفاوتی بین صنایع پدیدار شد. صنایعی که پیش از تحریم‌ها درجه بازبودن و وابستگی بالاتری به تجارت بین‌المللی داشتند، پس از سال ۲۰۱۲ با افزایش چشمگیر سهم اشتغال غیررسمی مواجه شدند، درحالی‌که صنایع کمتر وابسته روند کاهشی خود را حفظ کردند. این واگرایی آشکار، نشانه‌ای اولیه از بازتخصیص نیروی کار به سمت اقتصاد غیررسمی تحت فشار تحریم‌هاست.

تحلیل‌های آماری دقیق با استفاده از روش تفاوت در تفاوت‌ها این فرضیه را تأیید می‌کنند. با مقایسه کارگران در صنایع با مواجهه تجاری بالا (گروه آسیب‌دیده) و کارگران در صنایع با وابستگی تجاری پایین به اقتصاد جهانی در قبل و بعد از سال ۲۰۱۲، مشخص می‌شود احتمال قرارگرفتن کارگران صنایع وابسته به تجارت در بخش غیررسمی پس از تحریم‌ها به طور معناداری افزایش یافته است. برآوردهای تجربی نشان می‌دهد کارگرانی که در صنایع با تجارت‌پذیری بالاتر از حد میانه مشغول به کار بودند، پس از سال ۲۰۱۲ حدود پنج واحد درصد بیشتر از کارگران صنایع با مواجهه تجاری پایین، احتمال داشت که به صورت غیررسمی و بدون بیمه استخدام شوند. این رقم معادل افزایش نزدیک به ۹درصدی در احتمال کلی فعالیت در اقتصاد سایه است. نکته حائز اهمیت این است که بررسی روندها نشان می‌دهد قبل از سال ۲۰۱۲، مسیر اشتغال غیررسمی در هر دو گروه کاملا همسو و مشابه بوده و بلافاصله پس از شوک تحریم، این دو مسیر از یکدیگر جدا شده‌اند و شکاف آنها در سال‌های بعد عمیق‌تر هم شده است. این موضوع فرضیه موازی‌بودن روندها را تأیید کرده و نشان می‌دهد اشتغال غیررسمی، حذف بیمه نیروی کار و ناامنی شغلی، افزایش قابل توجهی داشته است.

مکانیسم اثرگذاری تحریم

مکانیسم اصلی که پشت این پدیده قرار دارد، به‌شدت با مسئله دسترسی به بازار و نهاده‌های تولید مرتبط است. برخلاف ادبیات سنتی تجارت بین‌الملل که در آن رقابت فزاینده کالاهای وارداتی باعث فشار بر بنگاه‌های داخلی می‌شود، در بستر تحریم‌های اقتصادی، کانال اصلی آسیب از طریق اختلال در زنجیره تأمین و تولید داخلی عمل می‌کند. بخش بزرگی از واردات کشور هدف را کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای تشکیل می‌دهند که به عنوان نهاده‌های اساسی در فرایندهای تولید صنایع داخلی به کار می‌روند. برای مثال، بخش عمده‌ای از واردات قبل از تحریم‌ها صرف مصارف واسطه‌ای و شکل‌گیری سرمایه ثابت می‌شد و فقط درصد کوچکی به کالاهای مصرفی نهایی اختصاص داشت. زمانی که تحریم‌های مالی و بانکی هزینه‌های مبادلاتی را به‌شدت افزایش داده و دسترسی به نهاده‌های وارداتی را مسدود می‌کنند، بنگاه‌های تولیدی نمی‌توانند در کوتاه‌مدت جایگزین‌های داخلی مناسبی برای این مواد واسطه‌ای بیابند. در نتیجه، بهره‌وری بنگاه‌ها به‌شدت کاهش می‌یابد. در چنین شرایطی، بنگاه‌ها برای بقا و کاهش هزینه‌های عملیاتی خود، انگیزه‌های بسیار قوی پیدا می‌کنند تا نیروی کار خود را از بخش رسمی به بخش غیررسمی منتقل کنند و از پرداخت هزینه‌های مربوط به بیمه و مزایای قانونی سرباز زنند.

تحلیل‌های مستقیم بر مبنای شدت مصرف نهاده‌های وارداتی در صنایع نیز این ادعا را اثبات می‌کند؛ صنایعی که وابستگی بالاتری به مواد اولیه وارداتی داشتند، پس از تحریم دقیقا همان الگوی افزایش اشتغال غیررسمی (قطع بیمه نیروی کار) را تجربه کردند.

بررسی پیامدهای نابرابر این سیاست بر روی گروه‌های مختلف کارگران، ابعاد اجتماعی مهمی از اثرات تحریم را آشکار می‌کند. شوک تحریم‌ها به صورت یکسان بر همه افراد تأثیر نمی‌گذارد. تحلیل‌های ناهمگونی نشان می‌دهد افزایش احتمال اشتغال غیررسمی و قطع پرداخت بیمه به طور عمده متمرکز بر کارگران با سطح تحصیلات پایین (فاقد تحصیلات دانشگاهی) بوده است. کارگران کم‌سواد و با مهارت پایین هنگام بروز شوک‌های منفی اقتصادی، کمترین شانس را برای حفظ جایگاه خود در بخش رسمی دارند و به عنوان آسیب‌پذیرترین قشر، به درون بازار کار غیررسمی رانده می‌شوند. در مقابل، کارگران دارای تحصیلات عالی و دانشگاهی مقاومت بیشتری در بخش رسمی از خود نشان داده‌اند. همچنین بیشترین کاهش در ساعات کاری هفتگی نیز متوجه کارگران کم‌سواد و ساکنان مناطق روستایی شده است که نشان‌دهنده توزیع نابرابر هزینه‌های اقتصادی تحریم‌ها بر دوش اقشار ضعیف‌تر جامعه است. در ابعاد دیگر مانند جنسیت، وضعیت مهاجرت یا سکونت در شهر و روستا، اگرچه تفاوت‌های جزئی وجود دارد، اما محرک اصلی ناهمگونی همان سطح مهارت و تحصیلات کارگران است.

به طور کلی اشتغال در بخش غیررسمی به عنوان یک ضربه‌گیر برای کارگرانی که به دلیل تحریم‌ها آواره شده‌اند عمل کرده و به جلوگیری از بیکاری گسترده کمک می‌کند. در حالی که این انعطاف‌پذیری می‌تواند ناآرامی‌های اجتماعی کوتاه‌مدت را کاهش دهد و از افزایش بیکاری آشکار جلوگیری کند، اما به قیمت کاهش بهره‌وری، از دست رفتن درآمد مالیاتی دولت و کاهش حمایت از کارگران تمام می‌شود. یک بخش غیررسمی رو به رشد می‌تواند با کوچک‌کردن پایه مالیاتی، فرسایش حقوق کار و کاهش سرمایه‌گذاری‌های سرمایه انسانی، اقتصاد را به مرور زمان تضعیف کرده و در تله توسعه‌نیافتگی نگه دارد و همین‌طور با کاهش ورودی صندوق‌های بازنشستگی بحران‌های ساختاری آنها را تشدید کند.

منبع:

The impact of international economic sanctions on informal employment, Ali Moghaddasi Kelishomi and Roberto Nisticò, CEPR, 2025.

فراخوان مناقصه عمومی شماره K-04-412
خرید لوله فلزی ۳/۴ اینچ – نوبت دوم
شرکت ملی گاز ایران
شرکت گاز استان فارس

از کلیه تولید کنندگان و تامین کنندگان واجد شرایط که دارای استانداردهای مورد تایید مربوط می باشند، به منظور شرکت در این مناقصه دعوت به عمل می آید.
• مناقصه گزار: شرکت گاز استان فارس
شماره تلفن واحد مناقصات: ۰۷۱۳۸۱۱۴۰۴۵ - ۰۷۱۳۸۱۱۴۰۳۵
شماره نمابر: ۰۷۱۳۸۲۴۴۸۳۳ شماره دفتر امور کالا(تاییدیه نمابر): ۰۷۱۳۸۱۱۴۰۱۴
• موضوع مناقصه: خرید لوله فلزی ۳/۴ اینچ
• نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار:
کلیه شرکت های متقاضی برای شرکت در مناقصه باید ضمانت نامه معتبربانکی و یا یک یا ترکیبی از تضمین های آیین نامه تضمین معاملات دولتی به شماره ۱۲۳۴۰۲ مصوب هیات وزیران مورخ ۹۴/۹/۲۲ و اصلاحیه های بعدی آن، به مبلغ ۱۴،۳۸۶،۶۱۲،۵۰۰(چهارده میلیارد و سیصد و هشتاد و شش میلیون و ششصد و دوازده هزار و پانصد) ریال و قابل تمدید به مدت ۳ ماه را به عنوان تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار ارائه نمایند.
• نحوه شرکت در مناقصه، مهلت و محل ارسال مدارک:
شماره فراخوان مناقصه در سامانه ستاد، ۲۰۰۵۰۹۲۵۸۶۰۰۰۰۰۱ می باشد. متقاضیان برای شرکت در مناقصه می بایست:
الف: نامه اعلام آمادگی خود را به این شرکت نمابر نمایند.
ب: برای دریافت اسناد مناقصه، از طریق نشانی اینترنتی https://setadiran.ir (کد فراخوان ۲۰۰۵۰۹۲۵۸۶۰۰۰۰۰۱) به مدت ۷ روز از تاریخ درج آگهی نوبت اول اقدام نموده و اسناد لازم به منظور ارزیابی کیفی، ارزیابی شکلی، پیشنهاد فنی و پیشنهاد مالی را به مدت ۱۴ روز پس از دریافت اسناد و حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۵/۰۳/۳۰ در سامانه مذکور بارگذاری نموده و در همین بازه نسبت به ارسال ضمانت نامه شرکت در فرآیند ارجاع کار و سایر مدارک لازم به نشانی شیراز، بلوار استقلال، تقاطع باغ حوض، ساختمان مرکزی شرکت گاز استان فارس، دبیرخانه حراست، کد پستی: ۵۷۱۱۱-۷۱۷۵۹ اقدام نمایند. مناقصه گران می بایست تا پایان فرآیند مناقصه، به منظور آگاهی از هر گونه تغییر در اسناد مناقصه، زمان گشایش پاکت ها و ... سامانه فوق را زیر نظر بگیرند.
• ذکر شماره تلفن، شماره نمابر و یک شماره فعال در پیام رسان ایتا در نامه اعلام آمادگی ضروری است.
• در ضمن در صورت وجود هر گونه شکایت نسبت به اجرای قانون برگزاری مناقصات، هیئت استانی رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات(مستقر در استانداری فارس)، آماده دریافت شکایات می باشد.
شناسه : ۲۱۸۷۱۶۹
تاریخ چاپ نوبت اول: ۱۴۰۵/۰۳/۰۹
تاریخ چاپ نوبت دوم: ۱۴۰۵/۰۳/۱۰
روابط عمومی شرکت گاز استان فارس
۱۵۵۵

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای
شماره ۴۰۵/۲۰/۰۰/۰۴
نوبت اول
شرکت سرمایه گذاری و توسعه کیش

• مناقصه‌گزار: شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه کیش (سهام خاص)
موضوع مناقصه: «تعمیر، رفع نواقص، بروزرسانی و نگهداری تأسیسات برقی، مکانیکی و برودتی مرکز همایش‌های بین‌المللی، تالار شهر و مرکز نمایشگاه‌های بین‌المللی جزیره زیبای کیش «به شرح مندرج در اسناد.
• مدت برآورد انجام کار: ۱۲ ماه شمسی
۱-مبلغ برآورد اولیه: ۷۴،۴۸۷،۰۰۰،۰۰۰ ریال (هفتاد و چهار میلیارد و چهارصد و هشتاد و هفت میلیون ریال)
تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار ۳،۷۲۴،۳۵۰،۰۰۰ ریال (سه میلیارد و هفتصد و بیست و چهار میلیون و سیصد و پنجاه هزار ریال) می‌باشد.
• تاریخ فروش اسناد مناقصه: از تاریخ درج آگهی (یکشنبه ۱۴۰۵/۰۳/۱۰) در سایت شرکت (idctender.kish.ir) تا ساعت ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۱۷
• آخرین مهلت زمان تحویل اسناد مناقصه: از تاریخ درج آگهی تا ساعت ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۲۴
• محل های فروش اسناد مناقصه و تحویل پاکات:
دفتر مرکزی: جزیره کیش- لوپ دیدار- خیابان برج صدف- برج صدف- طبقه سوم – دبیرخانه شرکت سرمایه گذاری و توسعه کیش
تلفن: ۰۹۳۴-۷۶۸۲۵۰۸
دفتر تهران: بزرگراه نلسون ماندلا- بالاتر از چهارراه شهید حقانی (جهان کودک)- نبش خیابان کیش- ساختمان منطقه آزاد کیش- شماره ۴۵ - طبقه دوم، تلفن: ۸۸۸۸۰۲۶۰-۸۸۷۷۱۹۰۳
سامانه اینترنتی مناقصه ها و مزایدات شرکت سرمایه گذاری و توسعه کیش idctender.kish.ir (صرفاً فروش)
• مبلغ فروش اسناد مناقصه: ۱۵،۰۰۰،۰۰۰ (پانزده میلیون) ریال وجه نقد که می بایست به حساب شماره ۷۲۱۷۱۱۶۲۵۹۶۵۷۱ به شماره شبا IR۰۷۰۶۰۰۷۲۱۷۰۱۱۰۶۲۵۹۶۵۷۰۰۱ نزد بانک قرض الحسنه مهر ایران به نام شرکت سرمایه گذاری و توسعه کیش واریز گردد.
مبلغ خرید اسناد از طریق سامانه اینترنتی شرکت ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ (ده میلیون) ریال می باشد.
نوع سپرده شرکت در مناقصه: که می بایست به یکی از سه روش ذیل ارائه شود:
• ارائه ضمانتنامه بانکی بدون هرگونه قید و شرط به نام مناقصه گزار مطابق ضوابط مندرج در اسناد مناقصه با اعتبار سه ماه و قابل تمدید برای سه ماه دیگر
• چک بانکی تضمینی به نام شرکت سرمایه گذاری و توسعه کیش
• رسید واریز نقدی به حساب شماره ۷۲۱۷۱۱۶۲۵۹۶۵۷۱ به شماره شبا IR۰۷۰۶۰۰۷۲۱۷۰۱۱۰۶۲۵۹۶۵۷۰۰۱ نزد بانک مهر به نام شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه کیش
شرایط موضوع مناقصه:
• پیشنهاددهندگان مطابق اسناد مناقصه مورد ارزیابی فنی- بازرگانی قرار می‌گیرند و ضریب تأثیر فنی ۴۰٪ و حداقل امتیاز قابل قبول برای پذیرفتن پیشنهادات ۶۰ می‌باشد.
۳-تصویر برابر اصل رتبه بندی پیمانکاری از سازمان برنامه و بودجه کشور (سازمان مدیریت و برنامه ریزی و یا معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری) مناقصه گزار باید دارای رتبه ۴ در رشته تأسیسات و تجهیزات باشد.
کلیه پیشنهاددهندگان می‌بایست از محل موضوع مناقصه بازدید نموده و فرم بازدید از محل را به امضاء مسئول مربوطه برسانند. پیشنهاددهندگان می توانند به منظور هماهنگی مدیریت فنی و مهندسی و با شماره تماس ۲-۴۴۴۵۳۳۷۱-۰۷۶ (داخلی ۱۷۰) تماس حاصل نمایند. عدم بازدید متقاضیان از محل های موضوع مناقصه و عدم تکمیل و ارائه فرم بازدید (فرم شماره ۸) تأیید شده از سوی مناقصه گزار در اسناد مناقصه به منزله حذف از مناقصه خواهد بود.
در صورت عدم ارائه مدارک و مستندات فوق، پیشنهاد دهنده از مناقصه حذف می‌گردد.
سایر شرایط:
• هزینه درج هر دو نوبت آگهی و حق الزحمه کارشناسان رسمی دادگستری به عهده برنده مناقصه می‌باشد.
• صرفاً شرکت اشخاص حقوقی در مناقصه آزاد است.
• ارائه هرگونه اسناد و مدارک بعد از بازگشایی پاکات «الف» و «ب» تاثیری در ارزیابی نخواهد داشت.
به پیشنهادهای فاقد امضاء، مشروط، مخدوش و پیشنهادهایی که بعد از انقضای مدت مقرر در آگهی واصل شود، مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.
• به پیشنهادهای فاقد سپرده، سپرده های مخدوش یا کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن ترتیب اثر داده نخواهد شد.
• حداقل تعداد پیشنهادات واصله در مرحله بازگشایی پاکات «الف» و «ب» سه پیشنهاد و برای پاکات «ج» دو پیشنهاد می‌باشد.
• پاکات «الف» و «ب» در ساعت ۱۰ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۲۷ در جلسه کمیسیون معاملات در دفتر مرکزی شرکت بازگشایی خواهند شد.
• زمان و مکان تشکیل جلسه گشایش پاکات قیمت «ج» در جلسه گشایش پاکات «الف» و «ب» اعلام خواهد شد.
• حضور متقاضیان یا نماینده تام الاختیار پیشنهاد دهندگان در جلسه بازگشایی پاکات «ج» در صورت ارائه معرفی‌نامه کتبی معتبر، مجاز می‌باشد.
• مناقصه گزار در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات مخیر خواهد بود و ارائه اسناد مناقصه هیچگونه حقی برای پیشنهاد دهندگان ایجاد نخواهد کرد.
• سایر اطلاعات و جزئیات در اسناد مناقصه درج گردیده است.
• جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۲-۴۴۴۵۳۳۷۱-۰۷۶ تماس یا به سامانه اینترنتی مناقصه ها و مزایدات شرکت سرمایه گذاری و توسعه کیش idctender.kish.ir مراجعه فرمایید.
شرکت سرمایه گذاری و توسعه کیش
دبیرخانه کمیسیون معاملات